

DE NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS- PRIJS

Voor de Stad . . f 12.

Franco per post . . 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.

Behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

Met de meeste deelneming hebben wij, en voorzeker een ieder met ons, den harden slag vernomen, welke ons Vorstelijk Huis en vooral het geslacht van Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden getroffen heeft. Zijn eenige zoon, waarop al zijne hoop gevestigd was, is hem, in Gods ondoordringbare raadsbesluiten, door den dood ontrukkt. Levendig kan men zich voorstellen, hoe het ouderhart bloeden moet, op het aanschouwen van het lijk des dierbaren, waarop de Vorstelijke Vader met vreugd nederzag, als op zijnen stamhouder; waarin de edele en brave Moeder haar behagen stelde en op wien zij de zoetste verwachtingen bouwde. Hij, die hopen, alles wat op aarde groot is, nog oneindig verheven is, en die in Zijne diepe wijsheid onbegrijpbaar voor het menschelijk verstand, een schenke ook aan dit hooge ouderdom de kracht en gelatenheid, welke wijsheid schenkt en van moedeloosheid hoedt.

De Tijd heeft ons artikel, in N. 10 voorhande, beantwoord, zoo als wij het, in de door ons goed regt, verwachtten: met het aanbrengen van eenige uit zijn verband gerukte woorden, welke wij eerder door ons gewit zijn, en die hij op zijne gewoone manier interpreteert; maar die hoegenaamd geene bevestiging hebben op hetgeen wij tegen de Tijd in het midden hebben gebracht.

Wat wij juist niet verwacht hadden, is de bonhomie, waarmee hij zijne goedhartige lezers diets wil maken, dat de woorden, welke hij gebezigd heeft: « het Handelsblad . . en in diens gevolg de Noord-Brabander » niet beteekenen kunnen, dat de Noord-Brabander het Handelsblad zou nagepraat hebben. Is dit onkunde? Dit kunnen wij niet gelooven. Maar het is valsche schaamte! In plaats van, eenmaal van onwaarheid overtuigd zijnde, loijaal weg te verklaren, dat men gedwaald heeft, of dat men zonder kwade bedoelingen, te voorbarig is geweest in het nederbeschrijven zijner woorden, zegt men stoutweg, dat men niet gezegd heeft, wat evenwel met goede woorden geschreven staat en tracht men nog daarbij zijne regthebbende tegenpartij in een belagchelijk daglicht te stellen. Proficiat!

En hiermede stappen wij hiervan af. Wil de Tijd het laatste woord hebben, wij gunnen het hem; verstandige lieden zullen oordeelen!

BERN 17 januarij. De groote raad heeft heden de benoeming der commissie, belast met het ontwerpen eener herziening der constitutie ten einde gebracht. Van de 41 leden, waaruit de commissie bestaat zijn 24 radicalen en 17 van de partij des gouvèrnements. De avoyer Nenhaus staat aan het hoofd der lijst, de heer Tavel behoort niet tot de commissie.

Na deze verrigting heeft de groote raad eene proclamatie aan het Bernsch volk aangenomen, bestemd om aan de bevolkingen den zin der laatste stemmingen kenbaar te maken en haar uittenoodigen den weg der wettelijkheid niet te verlaten.

Morgen zullen de radicale leden der commissie bij een komen, om zich te verstaan over den weg, welchen men in de tegenwoordige omstandigheden behoort in te slaan. Het is waarschijnlijk dat zij zullen overeenkomen, om het volk aan te raden de besluiten van eergisteren te verwerpen, wij dezelfde in strijd zijn met de meening, waaraan de oppositie de bovenhand wilde doen behouden.

De officieele tijding der benoeming van den heer Marilley tot den zetel van Freiburg is den benoemde zelve geworden, even als aan den voorloopigen beheerder van het bisdom, op dingsdag den 13 dezer. De Nuncius van den H. Stoel heeft den navolgenden brief aan dezen laatsten, den kanunnik Mouffet, gezonden.

« Ik heb door eene depeche van Z. Em. Mgr. den kardinaal Secretaris van Staat vernomen, dat Z. Heiligheid de Paus, in zijne hooge wijsheid, vermeend heeft den heer pastoor Marilley tot de bisschoppelijke waardigheid te verheffen, hem tot bisschop van Lausanne en Geneve te benoemen en hem, in het eerstkomend consistorie als dusdanig te preconiseren.

Met u deze pauselijke beslissing mede te deelen, magtig ik u, er zoodanig gebruik van te maken, als gij nuttig zult oordeelen.

Ik durf hopen dat de gekozen bisschop onder alle opzichten de benoeming van den H. Stoel rechtvaardigen, aan deszelfs verwachting beantwoorden en de algemeene achting van het diocèes verwerpen zal.

In deze aangename overtuiging, beijver ik mij, u de verzekering te geven van mijne tevredenheid en erkentelijkheid voor den ijver, wijsheid en de regelmatigheid, welke uw voorloopig beheer hebben gekenmerkt en nog kenmerken.

Ontvang enz.

† A. aartsbisschop van Colosus, A. N. »

Een brief uit Geneve behelst onder anderen het volgende:

« Onze wenschen zijn vervuld; God en de H. Stoel hebben ons den waardigen priester tot herder gegeven, die, gevormd in de school van den eerbiedwaardigen pastoor Vuarin, volkomen bekend is met de zoo talrijke bekoeften onzer gemeente en met den gewigtigen strijd, welke zij gedurig moeten voeren tegen den kwader wil der protestant-

che overheden. Geroepen tot den zetel van den H. Franciscus van Sales, zal de heer de Marilley beter dan een ander de zachtmoedigheid en voorzichtigheid weten te paren met de noodige standvastigheid, om de geestelijke onafhankelijkheid van zijn bisdom van Geneve te handhaven tegen de aanmatigingen van overheersching, welke de bisschoppelijke loopbaan van zijnen eerbiedwaardigen voorganger met bitterheid hebben vervuld. Zijn eerste werk zal voorzeker zijn de herroeping van de persoonlijke overeenkomst, door wijlen Mgr. Yenni mede den staatsraad gesloten, en die tot oorzaak gediend heeft van al het verdriet, waarmede deze de laatste jaren van den achtenswaardigen prelaat heeft opvuld.

Wij moeten echter bekennen, dat onze vreugd niet vrij is van eenige genoegdoening, wanneer wij zien, dat onze syndics verplicht zullen zijn als prins der Kerk te erkennen, te ontvangen en te behandelen dengenen, welke zij twintig maanden geleden, niet ontzagen van zijne gemeente los te rukken en met de politie uit het canton te verwijderen.

De protestanten hebben, over het algemeen, zonderlinge denkbeelden over het wezen der catholische Kerk, zij denken dat het genoeg is de hand te leggen op hare bedienaren, hen gevangen te nemen en te verbannen, om hun regtgebied te doen ophouden en hetzelfde in zwakkere handen te doen overgaan. De verbanning van den heer Marilley moest de Geneefsche heeren doen terugkomen van een vooroordeel, dat eenvoudig van hunne onkunde getuigt. Ondanks het geweld, tegen zijnen persoon gepleegd, was hij niet te min de naar de kerkelijke regelen bestaande pastoor van Geneve; de vicarissen beheerden zijne parochie slechts onder zijn gezag en naar zijne voorschriften, en zijne gemeentenaren waren niet te min zijne getrouwe onderhoorigen.

(A. d. I. R.)

DUITSCHLAND.

OOSTENRIJK. Een goed onderrigt persoon heeft aan den franschen *Ami de la Religion* de volgende bijzonderheden medegedeeld omtrent het verblijf van den Keizer van Rusland in Oostenrijks hoofdstad.

« Keizer Nicolaas is, zoo als gij weet, ten 8 ure des avonds alhier aangekomen. Hij had zich den ganschen dag op senen kleinen afstand van Wien opgehouden, om eerst bij donker aldaar te overnachten. De gansche keizerlijke familie, die, in aanwezigheid van den doorluchtigen reiziger, in twee dagen het paleis niet verlaten had, was juist vergeten de ruime vertrekken waren prachtig verlicht, en de minder prachtige maaltijd was gereed, het gansche hof was in groot tenue. Maar de ozaar kwam niet te voorschijn, hij gaf vermoedheid voor en ging te bed. Des anderendags, des morgens ten 8 ure verschijnt hij onverwachts aan het keizerlijk paleis. Gij begrijpt ligt, dat niets in gereedheid was voor een zoo vroegtijdig bezoek. De keizerin was de mis bij: elk der vorstelijke leden kwam voor

een aanloopen. Ten tien ure legde de Keizer een tegenbezoek bij den zwaar af, waarna de beide souvereinen te zamen eene wapenschouwing van ruim 15000 man van allerlei wapens bijwoonden. Des avonds was er diner aan het hof van 54 couverts. Na den schouwburg gebruikte men de thé bij de keizerin; de avond was buitengewoon stil en koel. Keizer Nicolaas verwijderde zich na verloop van een kwartier nars. Den volgenden dag sloeg hij het bezoek der aartshertogen af, niet dan met weérzin nam hij een tweede middagmaal aan het hof aan en verscheen des avonds noch in de schouwburg, noch in de vertrekken der Keizerin. Hij verliet Weenen den derden dag na zijne aankomst, ten tien ure. Men verzekert dat hij zich beklaagd heeft, noch den aartshertog-palatin, noch den aartshertog Steven ontmoet te hebben; doch na het compliment, dat hij den jongen vorst bij zijnen doortocht te Praag, maakte, is het niet te verwonderen dat deze zich niet gehaast heeft, zijne Russische Majesteit te Weenen te komen begroeten. Men beweert dat Keizer Nicolaas hem bij die ontmoeting zou gezegd hebben: *Ik dacht u te zullen kunnen ontsnappen.* Gedurende zijn verblijf te Weenen scheen Keizer Nicolaas gansch uit zijn humeur. Talrijke politie agenten waren langs al zijne wegen geplaatst. Men heeft van treurige voorgevoelens gesproken, maar het onderwerp daarvan niet aangeduid. Hij heeft zich alhier steeds met de grootste tevredenheid uitgelaten over Rome, de Romeinen en den Pans.

WURTEMBERG Men verneemt uit Stuttgart dat het regterlijk onderzoek, voor langen tijd aangevangen tegen den heer Kautzer, deken en pastoor der stad Biberach, wegens weigering der kerkelijke inzegening van een gemengd huwelijk, hervat is, na langin vergetelheid te zijn geweest. Welke ook de uitkomst van het regterlijk onderzoek moge wezen, het verwekt in de stad en de gansche provincie eenen pijnlijken indruk, uit hoofde van het regt, dat de geheele catholijke bevolking laat wedervaren, zoowel aan het regterlijk onderzoek en standvastig karakter als aan de herderlijke deugden van dezen waardigen geestelijken.

BEIJEREN. De heer Abel, minister van binnenlandsche zaken, staat sedert eenigen tijd bloot aan de aanvallen der oppositie. De Eerste Kamer vooral schijnt zeer tegen hem ingeuomen te zijn, en het zal welligt aan haar te wijten zijn, indien de minister, die sedert een aantal jaren het vertrouwen des Konings bezit, het standpunt zal moeten verlaten. Aan het hoofd der oppositie in die Kamer staat de prins de Wrede, die onlangs het volgend voorstel gedaan heeft.

„Ik stel aan deze Kamer voor, om de Kamer der Gedeputeerden uit te noodigen zich niet haar te vereenigen, om den Koning te verzoeken aan de Staten een wets-ontwerp in te dienen betrekkelijk de verantwoordelijkheid der ministers en der hooge ambtenaren van den Staat, en strafbestimmelingen behelzende tegen dezulken, die de grondwet zouden schenden. Het is het kwade stelsel van regering van den heer Abel, die mij geroept heeft dit voorstel te doen. De heer Abel heeft in verschillende omstandigheden willens en wetens artikelen der grondwet geschonden, zoo als ik bewijzen zal, en ik zal vragen, hem in staat van beschuldiging te stellen. Hij heeft de regten der kroon in de waagschaal gesteld door eene blinde en slaafsche gehoorzaamheid aan de aanmatigingen van het hof van Rome, en heeft het beginsel der gelijkheid van catholijken en protestanten niet geëerbiedigd.”

Na levendige beraadslagingen werd dit voorstel gesteld in handen eener commissie, ten fine van onderzoek, en het verslag dier commissie stelt voor hetzelfde in aanmerking te nemen. Het is niet voor de eerste maal dat het Beijersche gouvernement door de weigevende magt is aangespoord om een wets-

ontwerp voor te dragen betrekkelijk de ministeriële verantwoordelijkheid. In 1831 heeft de Tweede Kamer met ernst den wensch geuit, welke thans door de Eerste te kennen wordt gegeven; maar de regering, ofschoon zich stellig verbonden hebbende, daaraan te voldoen, heeft tot heden steeds de nakoming dier verbindtenis weten te ontwijken.

Het voorstel van den prins de Wrede is in de zitting van den 16 dezer behandeld. De Kamer heeft de prins verdrag uitgesproken, tot dat de voorsteller de grieven zal hebben uit een gezet, welke hij vermeent tegen den heer Abel te hebben. Intusschen schijnt de oppositie de afstreding van den heer Abel als zeker te beschouwen: deze echter geniet het vertrouwen des Konings, die in onderscheidene omstandigheden zijne kunde en bekwaamheid heeft onderzocht. De heer Abel, ofschoon goed catholijk, heeft nooit eenig bewijs van partijdigheid jegens de protestanten aan den dag gelegd, en hetgeen de heer Wrede blinde gehoorzaamheid aan de aanmatigingen van het hof van Rome noemt, is niets anders dan de naleving der voorschriften van het Concordaat, tusschen den H. Stoel en de beijersche regering gesloten. Maar in Beieren even als in de meeste duitsche staten schijnen de protestanten vergeten te hebben dat de catholijke Kerk regten heeft, welke haar door plegtige overeenkomsten gewaarborgd zijn.

(Velen onzer lezers zullen opgemerkt hebben, met hoeveel gretigheid de meeste onzer dagbladen uitvoerig over de pogingen van den prins Wrede gesproken hebben. Geen wonder! het gold het catholicismus. Doch al hetgeen die opposant tot nog toe heeft in het midden gebracht, is van weinig beteekenis, en dit schijnt de beijersche Kamer begrepen te hebben. De prins Wrede is catholijk, zegt men. Wat bewijst dit? Wij zouden eens willen zien wat diezelfde dagbladen zouden zeggen, indien een protestantsch lid onzer Staten het harnas tegen ons ministerie aantrok, ter zake der grieven, welke in ons vaderland de catholijken zouden kunnen aanwijzen. Wat ons betreft: kan de beijersche oppositie bewijzen dat de protestantsche onderdanen van den Koning van Beieren, in hunne regten, hoe en door wien dan ook, verkort worden, wenschen wij niets vuriger, dan dat de schender dier regten gestraft worde en het onregt ophoude. Vrijheid voor allen! ziedaar onze leus. Maar hoevelen zijn er, die de vrijheid in heerschen doen bestaan, en die daarom denken of poorgeven, dat zij verongelykt worden, zoo zij niet heerschen kunnen.

BERLIJN, 11 januarij. Ofschoon de bescheiden op de Provinciale Vergaderingen vele vooruitzichten verrijdeld hebben, is het zeker dat een ontwerp van grondwet opgesteld is en ter afkondiging gereed ligt, voor het geval dat de loop der omstandigheden dezelve noodzakelijk maakte. De regering wij niet door de gebeurtenissen overrompeld worden en wij zijn overtuigd, dat indien het volk volhardt in de uitdrukking zijner wenschen, het gouvernement eindelijk zal toegeven. (A. Z.)

ENGLAND.

LONDEN 23 januarij. Gisteren heeft de koningin in persoon de zitting van het parlement geopend. De redevoering der koningin is uiterst terughoudend, zoowel betrekkelijk de geschillen met Amerika als omtrent de graankwestie. Deze laatste is ter nauwernood aangehaald in dat gedeelte der koninklijke rede, waar gehandeld wordt over de maatregelen welke genomen zullen worden om de ellende der arbeidende klassen te lenigen. Het zal echter niet lang duren, dat men de wezenlijke bedoelingen van sir Robert Peel zal kennen, want men zegt, dat hij aanstaanden maandag aan het Lagerhuis zijne heraanings ontwerpen zal blootleggen.

Wat de kwestie van Oregon betreft, de koningin verklaart dat haar gouvernement alles doen

zal wat mogelijk is, om het verschil tusschen Engeland en Noord-Amerika in der minne bij te leggen. Doch de engelsche regering zal daarom niet werkeloos blijven. De koningin heeft tevens aangekondigd dat aan het Parlement nieuwe credieten zullen gevraagd worden om in de behoeften der departementen van oorlog en marine te voldoen.

Het anglo-fransch verbond is het onderwerp eener afzonderlijke zinsnede. De koningin wenscht zich zelve geluk ovel de eendragt en goede verstandhouding welke tusschen beide landen heerschen.

FRANKRIJK.

PARIJS 21 januarij. In de zitting van de kamer der Gedeputeerden van gisteren heeft de heer Thiers na eenige vorige sprekers beantwoord te hebben, dadelijk de kwestie van Texas behandeld. Zijn redevoering is een schitterend antwoord op het stelsel, door den heer Guizot in de Kamer der Pairs voorgedragen nopens het evenwigt in Amerika. Het hoofd van het cabinet van den 1 maart heeft aan het ministerie verweten, dat het de goede verstandhouding met Amerika in de waagschaal gesteld en het verbond met Engeland bedorven had door aan dit land, meer dan eens, de belangen en de eer van Frankrijk op te offeren.

De heer Guizot heeft begrepen, dat de woorden van zijnen tegenstander eenen nadeeligen indruk op de Kamer konden uitoefenen, en heeft dus al dadelijk zijn verlangens te kennen gegeven om den heer Thiers te beantwoorden. Bij de aanvang der zitting van heden zou de heer Guizot het woord voeren.

— 22 januarij. De kamer der Gedeputeerden heeft gisteren de algemeene beraadslagingen over het adres ten einde gebracht. Een antwoord van den heer Guizot aan den heer Thiers en een weérantwoord van den heer Billault hebben geheel de zitting van gisteren redetwist liep geheel over de betrekkingen tusschen Frankrijk en de Vereenigde-Staten. De heer Guizot heeft getracht, tegen de beweringen van den heer Thiers, te bewijzen dat het niet wijs gehandeld was, tot grondbeginsel te willen stellen de onbepaalde uitbreiding eener enkele mogendheid in de Nieuwe Wereld niet gevaarlijk of bedreigend voor Frankrijk worden; en dat hij geen ander doel heeft gehad dan de onafhankelijkheid van Frankrijk te verzekeren. De handhaving van een evenwigt tusschen de Vereenigde-Staten en Engeland, en de volkomene onafhankelijkheid van Frankrijk, medaar de beide ooppunten, welke de heer Guizot zich heeft voorgesteld. De heer Billault heeft dit stelsel bestreden, maar zijne beschouwingen hadden weinig waarde en gewigt.

Deze gewigtige kwestie is overigens nog niet ten einde, maar zal bij het onderzoek der artikelen hervat worden; de heer Berryer heeft aangekondigd dat hij daarbij het woord zou voeren.

Op het einde der zitting zijn de beraadslagingen over het 1° § geopend door eene redevoering van den heer Guillaume de Beaumont, welke door den minister van Binnenlandsche zaken beantwoord werd.

— Onze legers in Afrika hebben weder eene verschrikkelijke ramp geleden in de provincie Constantine. De kolonne van den generaal Levasseur is aangevallt geworden, door de gewoontelike deersgesteldheid, door wolken van rook en een buitengewone koude, welke men zeker niet verwachtte ten zuide van Sahara onder den 30sten graad. Honderden van menschen zijn omgekomen; al de goederen, daggewapens en kleedingstukken zijn verloren gegaan. En nogtans is geenszins onder de slagen van den vijand gevallen; maar de degenen, welke men verloren heeft, zijn omgekomen door de koude of van den honger gestorven; wij het kortoor van levensmiddelen in het midden van een défilé in den sneeuw gezakt was.

Al de tijdingen die uit Amerika of de West-Indien komen betreffende Haiti, zijn allerongunstigst. Men had gezegd dat de heer Dubrac, tijdelijk agent aan de Kaap, naar een oorlogschip aan Haiti toebehoorende vervoerd en aldaar opgevoerd was. De *Courier* der Vereenigde Staten bevestigt deze tijdingen en meldt er nog verdere bijzonderheden van. Na in de gevangenis geworpen en met stukslagen overladen te zijn is de heer Dubrac drie men in het water geworpen had, door een haitisch schip opgevoerd en 48 uren lang zonder enig voedsel gebleven. Aan de tusschenkomst van den engelschen consul had hij zijne bevrijding te danken.

Op de dagtekening der laatste tijdingen was het fransch eskader voor de Kaap gekomen met den

franschen consul-generaal, die vast besloten had vóór dezen hoon te verwerven. Eerlang ziet men den afloop dier zaak te gemoet.

De heer Leon Roches, eerste lolk bij het leger van Afrika is belangs benoemd tot vice-consul te Tanger. De National gispt deze benoeming en geeft daarvoor de volgende reden op. De heer Leon Roches heeft het Mahomedismus omhelsd en zijne afzwering bekrachtigd door zijn huwelijk met eene algerijnsche vrouw. Gedurende een tweejarig verblijf bij Abd-el-Kader heeft hij zich in de oogden der arabieren en van den emir zelven als een ijverig dienaar van den profeet voorgedaan en men verzekert dat hij menig blijk van de oprechtheid zijner bekering gegeven heeft. Sedert heeft de heer Roches naar men zegt, de bedevaart naar Mecca gedaan, hetgeen hem den titel heeft verworven van Hadji, welke gevoegd bij dien van cheriff, hem bij zijne afzwering geschonken, hem den eerbied en gehoorzaamheid van alle mahomedanen doet verwerven.

Op dinsdag den 20 januarij is in de kapel van O. L. V. van Sion de vierde verjaardag der bekering van den heer M. Ratisbonne op eene hartroerende wijze gevierd. De eerw. heer de la Bouillerie, vicarius-generaal, heeft de mis van dankzegging gevierd en eene toespraak gehouden, welke menigen traan uit de oogden perste. In den namiddag hebben zeven israelieten het H. Doopsel ontvangen; onder dezelve bevond zich eene dame, welke tot een der aanzienlijkste families van Bordeaux behoort. Bijna al de aanzienlijke catholijken en vele protestantsche en joodsche dames wonden deze tref-

NEDERLAND.

'S BOSCH 26 januarij.

K. H. de jonge prins Willam, Frederik Nikolaas Albert, eenige Zoon van HH. KK. HH. prins en prinses Frederik der Nederlanden, is op vrijdag den 23 dezer, des morgens omstreeks 4 ure, in de residentie bezweken. De overledene was den 22sten Augustus 1837 geboren en alzoo bijkans 9½ jaren oud. Men is te 's Gravenhage de deelneming in dit smartelijk verlies, en voorzeker zal dit ook elders in Nederland, alsmede bij de hooge betrekkingen buiten 's lands, het geval zijn.

De voorstellingen in den schouwburg te 's Hage zijn afgezegd. De troepen, welke dien groot muzik eene promenade zoude hebben, hebben tegenbevel be-

Men heeft in de Staats-Ct., dat het Hof den rouw zal dragen voor het overlijden van prins Willem Frederik Nicolaas Albert, gedurende vier weken aansluitende met den dag der begrafenis; de twee eerste weken den middelbaren en de volgende twee weken den hogen rouw.

Indelijke waarneming der functien, van het provinciaal gouvernement in Limburg, door den jonkh. W. L. J. B. de Liedel de Wel, lid der Gedeputeerde Staten van Limburg. Dezer zijn aan de aanwezig leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal rondgedeeld de rekeningen der ontvangsten en uitgaven van de Nederlandische Overzeesche bezittingen over 1845 en 1846.

Uit den staat van ontvangsten over geheel Nederlandisch Indië in 1845 blijkt dat deze geraamd zijn op f 77,858,428 (in 1844 bedroegen zij nog slechts f 48,099,034).

De uitgaven betreft, zijn die in Indië begroot op f 100,029,076. In 's Nederland op..... f 17,829,352.

Te zamen..... f 77,858,551

Naar Indië moet terugvloeijen, tot dekking van het tijdelijk nadeelig verschil tusschen de geldelijke ontvangsten en uitgaven aldaar f 9,574,341, dat nu afbrekkende van de evengemelde uitgaven in Nederland. Blijft voor geraamd excedent van het Indië in 1845 f 7,346,238 (in 1842 bedroeg het slechts f 3,082,247).

De rekening der uitgaven is gesteld voor den afloop van rente en aflossing aan de Nederlandische Handel Maatschappij, over 1845, ad f 2,000,000. Deze part moet, ingevolge de wet, worden betaald door dien van f 450,000, wegens

renten van de restant-schuld aan gezegde Maatschappij. Dit levert en verschil in het voordeel van het vermoedelijk excedent van het Indisch dienstjaar 1845 van f 3,300,000.

Voorts zijn voor diverse uitgaven, in Nederland te doen, uitgetrokken f 292,608, welke goed te maken zijn met f 100,000.

Deze beide verschillen van f 3,300,000 en f 292,608, gevoegd wordende bij het bovenvermeld vermoedelijk excedent van f 7,346,238, dan wordt dit gebragt op f 10,838,846.

Wat de andere Overzeesche Bezittingen van den Staat betreft, diene het volgend overzicht:

	Inkomsten	Uitgaven
Suriname.....	f 891,500.	f 1,041,500.
Curacao enz.....	157,040.	222,567.
St. Eustatius.....	10,927.	11,878.
St. Martin.....	14,872.	24,082.
Kust van Guinea..	700.	101,333.

De opgave voor de Westindien is voor 1846, die van de Kust van Guinea voor 1845.

Het blijkt, wat Suriname aangaat, dat zonder het uit Nederland verstrekte subsidie van f 150,000 de geraamde uitgaven de ontvangsten met een gelijk beloop zouden overtreffen; «ongerekend (zegt eene nota van toelichting) de kosten voor de proeve van europesche kolonisatie, welke thans genomen wordt, en waarvoor deze begrooting geene fondsen aanwijst.»

Het te kort voor de eilanden Curacao, Bonaire en Aruba zou bedragen f 222,567 13; St. Eustatius f 11,878 en voor St. Martin f 9,209 95½; totaal f 243,655.08½. Zoodat ook voor 1846, gelijk in vroegere jaren, subsidiën ten behoeve der Westindische eilanden uit de Oostindische geldmiddelen behorende te worden verleend.

Hetzelfde is het geval met de bezittingen ter Kuste van Guinea. «Dat te kort (zegt de nota ten geleide) is thans grooter dan vroeger, omdat eene proeve genomen wordt, om de inkomsten van den Laude door eene stelselmattige goudvelving te vermeerderen.»

LATRE BERIGTEN.

Men zegt dat te Parijs de tijding ontvangen is, dat de fransche consul-generaal reeds een aanvang gemaakt had met het bombardement van Kaap Haiti door de fransche flotille. Anderen zeggen dat de heer Levasseur aan den president Pierot zijn ultimatum heeft doen toekomen, houdende zijne vordering tot genoegdoening voor den hoon en mishandeling den heer Dubrac aangedaan, welke vordering bestaat in eene geldelijke schadeloosstelling en een en twintig salutschoten.

De fransche Gedeputeerden hebben het eerste § van het adres in de zitting van H. vrijdag aangenomen en de beraadslagingen over het tweede aangevangen. Daarbij zullen de spoorwegen ter sprake komen.

In de eerste zitting van het engelsch parlement is over het adres beraadslaagd. Gewigtige verklaringen in beide Huizen afgelegd en belangrijke voordragswisselingen gevoerd inschen de leden van het cabinet en eenige redenaars der oppositie. In het Lagerhuis heeft sir Robert Peel volmondig bekend dat hij overgegaan was tot het stelsel van handelsvrijheid en bepaaldelijk aan het Parlement te kennen gegeven, dat hij een ontwerp van wijziging der wet van 1842 op den invoer van granen zou aanbieden. Aanstaanden dingsdag moet hij zijne plannen ontwikkelen. Maar de partij van den landbouw zit niet stil en de taal, door den hertog van Richmond in het Hoogerhuis gevoerd, doet zien dat de strijd tusschen de voorstanders der vrijheid en de verdedigers der beperkende regten weldra zal uitbreken met eene tot nog toe in de parlementaire jaarboeken van Engeland onbekende hevigheid.

In het Lagerhuis heeft lord Francis Egerton het ontwerp van adres voorgedragen, waarna sir Robert Peel zijne inzichten heeft uiteengezet, en eerst door lord John Russell ondersteund, doch door heeren d'Israëli, Miles en den kolonel Sibthorp bestreden werd. Deze laatste verklaarde geen amendement op het adres te willen voorstellen, maar te zullen wachen tot de aangekondigde ontwerpen zullen inkomen. Waarna het adres is aangenomen.

In het Hoogerhuis heeft lord Home het ontwerp van adres voorgesteld. Dadelijk daarop heeft lord Richmond eene rede uitgesproken waarin sir Robert Peel heeft aangevallen werd. De edele lord verklaarde dat hij door alle middelen in zijne magt, zelfs door oproerige middelen, alles zou bestrijden,

wat de bescherming van den landbouw zou kunnen krenken. Ook daar werd het adres zonder amendement aangenomen.

Ingezonden Stukken.

Door het overlijden van jonkheer A. J. de Voocht en den heer Josephus Smits, alsmede door de niet toelating als lid van de Provinciale Staten, voor het 13^e district, van jonkheer mr. H. de Grez, zijn drie plaatsen bij de Algemeene Staten en eene plaats in het collegie van Gedeputeerde Staten vacant geworden. Wanneer daaronder geen lid behoorde, bij het collegie van Gedeputeerde Staten, dan zou de voorziening in deze vacaturen, tot den gewonen tijd voor de verkiezingen kunnen worden vertraagd; en dit zou ook kunnen plaats hebben, indien het collegie van Gedeputeerde Staten in het gevoelen verkeerde, dat de werkzaamheden, aan hun Ed. Gr. Achtb. opgedragen, evenwel zonder nadeel van de Provinciale en gemeente-belangen kunnen worden waargenomen; waardoor dan ook de kosten en moeilijkheden eener buitengewone vergadering der algemeene Staten zouden worden voorgekomen. Daartegen echter doet zich nog eene bedenking van eenen anderen aard op.

Door het overlijden van den heer mr. L. W. van Heurn, is eene vacature ontstaan in het Provinciaal Geregts-hof, welke niet kan worden aangevuld, dan op eene voordragt, door de Provinciale Staten op te maken. Het baart eenige bevreemding, dat zulks zoo lang vertraagd wordt, aangezien zich in gemeld Hof twee leden bevinden, die reeds eenen hoogen ouderdom bereikt hebben, en met het wintersaizoen kunnen belet worden de zittingen van het Hof waar te nemen; en één lid in die omstandigheid verkeert, door zijne afwezenheid als lid der Tweede Kamer der Staten-Generaal. Zouden de moeilijkheden, die ten opzichte van de verkiezing van Jhr. de Grez zich hebben voorgedaan, daarvan welligt de oorzaak wezen?

Het is bekend dat de keus van Z. H. W. G. vernietigd is, om reden, dat de kiesvergadering in het 13^e district niet volgens de bepaalde voorschriften is gehouden. De Algemeene Staten hebben bij die gelegenheid vernomen een ingekomen protest van ingezetenen der gemeenten Esten en Leur, tegen de onregelmatigheid bij het nemen van kiezers, niet in overweging te kunnen nemen, als te laat ingekomen zijnde; waarna die zelfde ingezetenen zich tot het gouvernement hebben gewend, welk adres nog bij hetzelfde ahangig schijnt te zijn.

Volgens ingekomen berigten hebben die ingezetenen, na de verplaatsing van jhr. de Grez, als districts-commissaris van Breda naar 's Hertogenbosch hunne klagen ingetrokken, en nu doet zich de vraag op, of het gouvernement, na eenmaal met de zaak te zijn gesaisisseerd, bij die intrekking kan berusten?

Bij art. 64 van het reglement is wel bepaald dat Gedeputeerde Staten de plano beslissen op alle bezwaren en klagen ter zake van de verkiezingen: maar is hunne uitspraak zonder hooger beroep? Zoo ja, waarom zijn dan de voorzorgen, bij art 60 bepaald, dat de processen-verbaal en de stembiljetten drie maanden verzegeld bewaard moeten blijven?

Het is ook bekend, welke knoeijerijen bij de verkiezingen in het afgelopen jaar hebben plaats gehad, en vordert dan het algemeen belang niet, dat ten deze afdoende maatregelen genomen worden? Indien het gouvernement zulks ook mogt vernemen, dan zou wel eene geheel nieuwe benoeming van kiezers in het 13^e district kunnen worden gelast en de buitenwone Vergadering der Provinciale Staten nog wat vertraagd.

Breda 21 januarij 1846.

N. N.

Arnhem - Zwolle, Licht en Donker.

Wel dat is immers schemeravond? zeide mijn buurman, en als het schemeravond is, dan kan je wel eenige rust nemen van den arbeid, die de daags is verricht, maar veel uitvoeren, neen, dat kun je niet: tenzij je wat broddelen wilt. Maar om eens alle gekheid op zijde te zetten, (de zon is er waarlijk te ernstig toe), wat moet er van worden, buurman, als het in ons Nederland schemeravond wordt? Hoe! de eene regtbank, die te

Arnhem, neemt aan, dat de troonrede niet kan geacht worden te zijn van den persoon des konings; Zwalle stelt het tegenovergestelde. Hoe wonder dat beide die regtbanken eene tegen elkander strijdende aanspraak doen: de heer Thome wordt vrijgesproken, de heer van Hulst veroordeeld! en dit in één land, omtrent dezelfde zaak! Is het nu in Nederland licht of donker? stellig is het schemeravond, want in eenen constitutioneelen staat kan er toch geen verschil van zien zijn, zoo men wil zien, van wien de Troonrede geacht moet worden te zijn; of dezelve aan het geëerbiedigd Hoofd van den Staat dan wel aan de regering moet worden toegekend. Hetgeen de Nieuwe Rotterdamse Courant in drie beschouwingen, in hare nummers van den 15, 16 en 20 januarij II. heeft overwogen, kwam ons zóó juist, zóó waar voor, dat wij wel eens wilden zien, wat daartegen zoude kunnen worden ingebracht. Daartoe tartten wij ieder uit, die lust zoude hebben in het staatkundig strijdperk te treden. Veroordeelen of vrijspreken van regtbanken is niet genoeg; de handschoen is toegeworpen aan hem die er lust toe heeft, het door gemelde courant geargumenteerde te wederleggen; doch liefst niet in het Journal de la Haye wenschen wij deze wedspraak te zien, opdat men in andere landen, niet met ons den spot drijve, alsof wij niet wisten wat ieder grondwettelijk Nederlander moest weten: van wien, namelijk, eene Troonrede in eenen constitutioneelen staat is. Maar wat zal het baten, als aan de zienwijze van regtbanken de beslissing wordt toegekend! dan is en blijft het schemeravond en wat er wordt verrigt, is broddelwerk voor en broddelwerk na, eeuwig en altoos broddelwerk. Maar hebben wij ons, waarde lezer, wel te verwonderen, dat hetgeen niet broddelwerk aanving, ook niet broddelwerk moet voortgaan en niet broddelwerk moet eindhigen? Als ik b. v. maar herdenk, toen in 1814 onze grondwet was vervaardigd, toen had men natuurlijk het doel, dat onze staat naar eene wet, en niet naar vorstelijke luim of willekeur, (dit wilde Willem I niet; die wilde eene Grondwet, en naar eene bezworen Grondwet wilde de Soevereine Vorst alleen regeren) geregeerd moest worden; maar indien men nu vroeg: wanneer die vorst nu eens iets zoo zeer menschelijks mogt overkomen, dat Hoogstdez. niet altoos de letter en geest der grondwet, die hij bezworen had, regt vatte, ze eens verkeerd begreep en daardoor verkeerd toepaste, wat dan? Wie is hier verantwoordelijk? De vorst kon dit niet zijn, de ministers waren het niet, naar de letter der wet: ergo, niemand is verantwoordelijk in het Rijk der Nederlanden! Ware het dan maar niet beter geweest, om grene Grondwet, die toch de regelmaat moest geven, waarnaar het land moet bestuurd worden, te maken? Wat hadden we dan aan eene wet, en waarom moest ze nog wel bezworen worden? Heeft dit niemand in der tijd begrepen? Zie, Nederlanders, de notabelen des lands, daar vereenigd in de Nieuwe Kerk te Amsteldam, zie ze de artikelen nazien: die kundige mannen, die notabelen, waren zoo dom, dat ze niet zagen, wat ieder die gezonde zinnen heeft, toch moest zien. Hoort gij niemand hunnef zeggen: maar wie is nu verantwoordelijk, op dat de wet welke we maakten zal worden nageleefd? Gij hoort het niet, en gij kunt ook niet begrijpen hoe zoo iets zoo kon zijn, indien ge geen kennis had aan het monster, uit den afgrond gerezen, dat alle constitutioneelen staten en den onzer, vooral zoo menigmaal geteisterd heeft, aan de aristocratie! De aristocratie wil geene monarchie, de aristocratie wil geen grondwettelijk koningschap, ze wil geene republiek; maar ze wil van dit alles iets, om in den schemeravond een rol te spelen.

Waar ge eene monarchie ziet, waar ge een constitutioneel koningschap ziet, ja, waar gij eene republiek aanschouwt, daar kan het licht zijn; maar waar een mengsel van deze drie bestanddeelen onder een is vermengd, daar is het schemeravond. En op den schemeravond, let er op, gij vorst en volk liefshebbende Nederlanders, volgt geen dag, maar de nacht, in welke niemand werken kan. — O mijn vaderland! de hemel behoede u voor den nacht! bestond er kwestie over de wijze, waarop eene troonrede mogt beoordeeld worden, wij zouden luide uitroepen ernstig! Ironie, Jauhageltaal, wij schuwen ze als de pest; maar daarvan was en is er kon geen spraak zijn, van wien is de troonrede? Welk eene vraag! en dat in een constitutioneel koningsrijk! Zegt dan het koningschap niet, wat gedaan is en gedaan zal worden, en is dit op den persoon des Konings, in eeuwigheid, toe te passen? — Sapienti Sat.

Een grondwettelijk Nederlander.

Advertentien

Het behaagde den Alnogende, heden avond mijne dierbare Echtgenoot E. A. BOERACKER, na voorzien te zijn van de laatste H. H. Sacramenten, in den ouderdom van 34 jaren en in het vijfde jaar onzer genoegelijke Echtvereeniging, tot zich te nemen, mij nalatende twee nog jeugdige kinderen.

A. A. F. VERSTRAATEN, Notaris.

Mil 19 Januarij 1846.

Te Koop.

Voor een ZEER GERINGEN PRIJS eene wel ingerigte **BAROUCHETTE**,

geschikt voor alle diensten, met PATENT-ASSEN, en VOOR- en ACHTER-BOK, te bevragen bij den Zadelmaker VAN KEMPEN, Vughterstraat te 's Bosch.

Hij WARTENBERGH, Gekwalificeerd COLLECTEUR te 's Bosch zijn te bekomen Heele en Gedeelten van Loten in de aanstaande 198ste LOTERIJ.

De ondergeteekenden, als Commissarissen Liquidateurs van den door JACQUES-JEAN VOLKERT, Fabrikant te Gemert, afgestanen Boedel aan de Crediteuren zijner firma VOLKERT & COMPAGNIE, zullen op den 16 Februarij aanstaande en achterevoigende dagen te Gemert, provincie Noord-Brabant, in het openbaar doen verkoopen a conto de hieronder omschreven goederen, waarvan de goede kwaliteit en solide bewerking, als genoegzaam algemeen bekend zijnde, — geene verdere aanbeveling vereischen.

Stuks.	BENAMING.	Breedte.	Stuks.	BENAMING.	Breedte.
923	Chelas Bonten.	4 7/8 à 7 1/4	670	Kat. en Linn. Serv. 5 7/8 bij 6 7/8	
26	Figuur Chelas Bonten.	4 7/8 " 6 7/8	379	id. id. Handdoek. 9 1/8 " 5 1/4	
148	Tafelchelassen.	4 7/8 " 6 7/8	116	Halflinnen en linn. witte Zakk.	7 1/4
34	Nankinetten.	7 7/8 " 7 1/4	705	Gedrukte Blauwe Doeken.	7 1/4
58	Blaauwbonten.	4 7/8 " 7 1/4	189	id. Holronw id.	5 1/4
392	Vriesbonten.	7 7/8 " 7 1/4	474	id. id. id.	5 1/4
19	Lozetijk.	4 7/8 " 6 7/8	116	id. Paarsche id.	7 1/4
53	Siamoisen.	4 7/8 " 6 7/8	265	Gekeperde geruite Halsdoeken.	8 1/4 " 10
25	Rokstreepen.	5 7/8 " 6 7/8	40	Damaste Wollen Tafelkleeden.	8 1/4 " 10
14	Molton.	4 7/8 " 5 1/4	1211	Chelas Bopzelaars.	5 7/8 " 2
18	Watertwist.	6 7/8 " 7 1/4	100	Witte en gedrukte Molton-dek.	5 1/4 " 4 1/2
52	Slingdans en Sarongs.	6 7/8	420	Dozijn Rode geruite Zakk.	5 7/8 " 7 1/4
229	Ruwe Calicots.	5 7/8 " 6 7/8	99	id. Witte id. id.	7 7/8 " 5 1/4
41	Gebleekte idem.	5 7/8 " 8 1/4			
91	Halflinnen, ruw en gebleekt.	5 7/8 " 6 7/8			
21	Gebleekt Linnen.	4 7/8 " 6 7/8			
49	Linnen en Katoen. Luijrgoed.	9 7/8 " 5 1/4	914	Ruw Katoen garen.	4 " 3
27	id. en id. gekep. Dimet.	7 7/8 " 4 7/8	132	Gebleekt id. id.	4 " 2 1/2
21	Pilon's.	7 7/8 " 4 1/4	1138	Diverse kleur geverwd kat. gar.	4 " 3
14	Broekenstof.	7 7/8 " 4 1/4	308	Turkschrood id. id. id.	14 " 7
12	Blaauw Katoen.	5 7/8 " 7 1/4	152	Ruw linnen garen.	20 " 11
23	id. Half Linnen.	5 7/8 " 6 7/8	100	Gebleekt id. id.	16 " 8
37	Gedrukt allemans Katoen.	5 7/8	107	Blaauw geverwd linnen garen.	20 " 11
31	Damast Bazin en Piqué.	4 7/8 " 6 7/8	16	Wollen garen.	20 " 11
141	Diversen, Canivas, Sarsenets enz.	4 7/8 " 6 7/8			
29	Katoen. en Linn. Servetgoed.	5 7/8 " 10 7/8			
23	Linnen Damaste Tafellakens.	11 7/8 " 12 7/8			
3	id. id. Matrastijk.	8 7/8 " 9 7/8			
19	id. Pellen Tafellakens.	10 7/8 " 11 7/8			
404	id. Damaste Serv. 5 7/8 bij 7 1/4				

TE HUUR

OM MET DEN EERSTEN MEI AANSTAANDE AANVAARDEN.

Een **Bovenhuis** met aparten opgang, zeven behangen en gedeeltelijk geplafonde Kamers, Meidenkamer, Provisiekamer, re Keuken met Pomp, Droogzolder enz. het beste gedeelte der Stad, te bevragen bij den Uitgever dezes.

Men verlangt **TE HUUR** tegen 1° Me eerder, binnen 's Hertogenbosch, voor **HEER, twee of drie Gemeenleerde Kamers**, bij voorkeur EEN ALLE BENOEN-KAMERS, in een geslo Huis, niet zeer ver van het Paleis van Just Adres onder Letter K. W. bij **GEER. MULLE** Boekhandelaars te 's Hertogenbosch.

Aan den Handel.

De ondergeteekende, BEURTSCHIPPER op *stendam*, geeft aan zijne geëerde Begunsten te kennen, dat hij op *Vrijdag den 30 Januarij* van 's BOSCH zal varen. Belooft e prompte bediening.

A. VERSCHURE.

Gereedschap, bestaande hoofdzakenlijk in Scheerramen, 46 Weefgetouwen, 3 1/2 quart Machinen, 1 Twerspulen, 1 Spinnmachien en verder toebehooren.

Eindhoven den 24 Januarij 1846.

Mr. J. Kuhl, Advocaat.
J. J. Schutjes, Procureur.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH, Vrijdag en Zaterdag 23 en 24 Januarij.
ROGGE 7.85 8.50 a 8.95. BOEKWEIT 7.50 8.00 a 8.50. GORT HAYER 3.65. LICHTWIGTIGE HAYER 3.00 a 3.50.

Steurs van Amsterdam.

Zaterdag 24 Januarij ten vier ure.
W. S. 2 1/2 pCt. 61 1/2, 1 1/2, Nieuwe Cert. 2 pCt. 72 1/2. Certific. 4 pCt. 95 1/2. Randelm. 164 1/2. Afdoms 510 p. a. 22 1/2. Spanje Binn. 3 pCt. 34 1/2. Part. te Lond. 3 pCt. 62 1/2. Diso. 4 1/2. Do. 15 pCt. en Do. 90 1/2.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY, te 's Bosch.

De Notaris **MOLHUYZEN** zal op *Dingsdag den 3 Februarij 1846* des morgens om 9 ure te *Vught* op Bergenshuizen voor den Heer **J. M. TRET** c. s. verkoopen:

27 KOOPEN ZWARE EIKENBOOMEN

bekvaam voor MOLEN- KUIP- en TIMMERHOUT,

25 KOOPEN ZWARE MASTBOOMEN

geschikt voor HELPALEN, PLANKEN en ander gerief.

20 KOOPEN BERKEA- EN BEUKENBOOMEN

mittegaders een Partij SCHAARHOUT.